raadsvoorstel

Agendapunt 2021, nr. II-pm
Zaaknummer 218820
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Uitgangspuntennota begroting GGD NOG 2022

Aan de raad,

Inleiding
De GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten die de gezondheid van alle inwoners bewaakt, beschermt en bevordert. Alle deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling nemen de basisproducten van de GGD af die betrekking hebben op de Publieke gezondheid. Deze taken liggen vast en worden omschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met uitzondering van de gemeente Apeldoorn nemen de overige 21 gemeente ook de taken af die betrekking hebben op de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4 - 18 jaar. De gemeenten bekostigen de basisproducten op basis van bijdragen per inwoner aan de GGD voor de publieke gezondheidszorg en voor de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast biedt de GGD aan diverse partijen op contractbasis andere producten aan.
Met de bijgevoegde Uitgangspuntennota 2022 wil het Dagelijks Bestuur van de GGD de gemeenteraden en de colleges van B&W in staat stellen om beter en eerder te sturen op de inhoudelijke en financiële kaders voor de begroting 2022. Het DB verzoekt de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten om vóór 1 maart 2021 hun zienswijzen toe te zenden. De zienswijze die gemeenten toezenden worden betrokken bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 die op 13 april 2021 in concept aan de raden toegezonden zal worden. Ook ten aanzien van deze concept Programmabegroting kunnen gemeenten hun zienswijzen indienen.

Voorstel
1. Kennis te nemen van de Uitgangspuntennota begroting 2022 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland.
2. Ten aanzien van Jeugdgezondheid Adolescenten als zienswijze in te brengen dat vanaf 2022 de betrokken gemeenten evenredig financieel bijdragen en waarbij als verdeelsleutel het aantal inwoners per gemeente wordt gehanteerd.

Relatie met (huidig) beleid
Volgens huidig beleid worden kosten voor producten die door meerdere gemeenten worden afgenomen naar evenredigheid verdeeld en bij de Jeugdgezondheidszorg in het algemeen wordt het aantal inwoners per gemeente als verdeelsleutel gehanteerd.

Beoogd(e) effect(en)
Het indienen van de zienswijze leidt, indien hiermee wordt ingestemd, tot een overleg tussen de GGD en de gemeenten (die ook het product Jeugdgezondheid Adolescenten afnemen) waarbij uiteindelijk iedere gemeente evenredig financieel bijdraagt en waarbij bij de berekening, als verdeelsleutel, wordt uitgegaan van het aantal inwoners per gemeente.

Argumenten

Ad 1.

De uitgangspuntennota sluit aan op gemaakte afspraken en beleid.
De uitgangspuntennota is in lijn met de Bestuursagenda 2019 – 2023 van de GGD. Het kader sluit aan bij ons (verlengde) beleidskader volksgezondheid 2017-2020, ons beleidskader sociaal domein 2017-2020 en verschillende uitvoeringsagenda's. Het begrip van positieve gezondheid staat centraal. Publieke gezondheid is onlosmakelijk verbonden aan preventie. De uitgangspuntennota betrekt de thema's van het landelijke en regionale preventieakkoord. Zij houdt rekening met de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 die een aanvulling vormt op o.a. het Nationaal Preventieakkoord en de Omgevingswet.

Het inhoudelijk kader benadrukt preventie bij kwetsbare groepen.
Mensen met leefstijl gerelateerde aandoeningen hebben de meeste kans op een ernstig beloop van COVID-19. Jong volwassenen, laag opgeleiden en psychisch kwetsbare mensen ondervinden de meeste (blijvende) negatieve gevolgen van COVID-19. Deze infectieziekte toont de noodzaak aan om te blijven investeren in (selectieve) preventie met aandacht voor de achterliggende oorzaken. Dat is conform het landelijke en lokale gezondheidsbeleid. De uitgangspuntennota focust op de veerkracht en weerbaarheid van kwetsbare groepen en benoemt daarbij expliciet de jongeren als doelgroep.

Het inhoudelijke kader benoemt de inzet van de GGD bij de Omgevingswet
De Omgevingswet 2022 is gericht op een veilige en gezonde leefomgeving. De GGD adviseert gemeenten bij de implementatie van deze wet.

Het financieringsvoorstel t.b.v. het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) volgt in het voorjaar.
Het RVP wordt verder uitgebreid met andere vaccinaties. Tegelijkertijd wil de GGD de vaccinatiegraad verhogen. Dit brengt extra kosten met zich mee. Het Rijk heeft het budget daarom verhoogd. Gemeenten ontvangen vanaf 2021 in het gemeentefonds de middelen voor de vaccinatie tegen meningokokken evenals voor het 'informed-consent'. Informed-consent is de toestemming van degene die een behandeling ondergaat op basis van adequate informatie. Het gaat in dit geval om ouders en jongeren voor het geven van vaccinaties. Vanaf 2022 worden behalve meisjes ook jongens gevaccineerd tegen het HPV-virus.
De GGD komt in het voorjaar 2021 met een financieringsvoorstel voor de begroting 2022 als alle wijzigingen helder zijn. Daarmee hoeft de inwonerbijdrage maar één keer te worden aangepast. Tot 2022 overlegt de GGD met gemeenten over de extra inspanningen en de financiën. De GGD verwacht binnen de door de gemeente ontvangen middelen van het Rijk te blijven.

Het financiële kader gaat uit van de indexeringssystematiek van 21 november 2019.
Het Algemeen Bestuur stelde op 21 november 2019 de indexeringssystematiek vast.
- het basisjaar is het jaar van de begroting minus twee jaar;
- de indexcijfers uit de CPB kortetermijnraming van december;
- de verdeling van de kosten in 70% loonkosten (loonvoet sector overheid) en 30% materiële kosten (prijs overheidsconsumptie, netto materieel).

De systematiek doet recht aan de werkelijke kostenontwikkeling. De GGD stelt de cijfers op basis van het CPB zo nodig bij als de programmabegroting 2022 wordt opgesteld.

De aanpak van COVID-19 door de GGD NOG speelde in 2020 en is ook nog aan de orde in 2021. De kosten voor de aanpak maar ook voor het inhalen van niet uitgevoerde werkzaamheden door COVID-19 worden vergoed door het Rijk.

De indexering van de inwonerbijdrage is in de uitgangspuntennota bepaald op 0,99%.
Het aantal inwoners per gemeente is bepalend voor de inwonerbijdrage per gemeente. Het betekent voor gemeente Winterswijk uitgaande van 28.881 inwoners per 31 augustus 2020 een inwonerbijdrage voor 2022 van € 16,45:

Publieke gezondheidszorg:	€ 8,17/inwoner:	€ 236.092
Jeugdgezondheidszorg:	€ 8,28/inwoner:	€ 239.144
Totaal:		€ 475.236

De indexering leidt ertoe dat de inwonerbijdrage met ca. € 5.000 zal toenemen.

De uitgangspuntennota gaat uit van de CPB indexcijfers van september 2020. Bij het opstellen van de concept-Programmabegroting 2022 in maart 2021 worden de CPB-cijfers van december 2020 gebruikt, die dan bekend zullen zijn.

Reactie op de uitgangspuntennota:

1. *De GGD richt zich op de kwetsbare groepen en expliciet op jongeren.*

De uitgangspuntennota focust op de veerkracht en weerbaarheid van kwetsbare groepen en benoemt daarbij expliciet de jongeren als doelgroep.
De vraag rijst of de GGD hier het initiatief dient te nemen omdat het niet rechtstreeks valt onder de wettelijke taken van de GGD. Mogelijk is dit een voorbeeld voor de geplande takendiscussie.

2. *Welke onzekerheden brengt de COVID-19-crisis op termijn met zich mee?*

De GGD NOG gebruikt 2021 om de reguliere activiteiten die in 2020 stagneerden weer uit te voeren. De verwachting is dat in 2022 alle activiteiten weer regulier kunnen worden uitgevoerd. De actualisering van het strategisch personeelsbeleid heeft de GGD door alle drukte opgeschoven. Er is nog onzekerheid hoe de taak Reizigerszorg zich zal ontwikkelen. De grootste vraag die bij de GGD leeft is de vraag of de aanpak van infectieziektebestrijding hetzelfde zal blijven en/of er niet een veel robuustere GGD noodzakelijk wordt.

3. *Wat levert de takendiscussie op?*

De takendiscussie is gekoppeld aan de strategische visie voor de toekomst. Dit is mede ingegeven door COVID-19 waarbij de GGD de grenzen van zijn capaciteit heeft gezien. Welke GGD willen wij zijn en wat betekent dat voor gemeenten? De financiële consequenties worden vervolgens inzichtelijk gemaakt. Er is een extern bureau ingehuurd die dit proces begeleidt en onder andere alle betrokken partijen hoort. De uitkomsten kunnen naar verwachting in maart/april 2021 met de gemeenteraden worden besproken. Definitieve besluitvorming over de uitkomsten vindt plaats door het Algemeen Bestuur in mei 2021.

4. *Inzet van de GGD voor statushouders in de nabije toekomst*

De GGD noemt de verhoogde taakstelling 2021 voor het huisvesten van statushouders en de nieuwe inburgeringswet als factoren die mogelijk van invloed zijn op de inzet van de GGD voor statushouders. Zij doet een financieringsvoorstel wanneer dit aan de orde dreigt te komen.
(De inzet van gemeenten voor statushouders wordt gefinancierd door het Rijk, ook als de taakstelling wordt verhoogd. Daarnaast biedt het Rijk budget die de nieuwe wet met zich meebrengt en de huidige overgangssituatie).

5. *Welke (financiële) gevolgen heeft de aanbesteding medische arrestantenzorg?*

De landelijke aanbesteding medische arrestantenzorg loopt nog. Dit is onderdeel van Forensische Geneeskunde. Wanneer de GGD'en niet worden gegund heeft dit gevolgen voor de kosten van de andere onderdelen van Forensische Geneeskunde, te weten lijkschouw en forensisch medisch onderzoek. Tegelijkertijd is de integraliteit van forensische geneeskunde in het geding.

Ad 2.

Jeugdgezondheid adolescenten
De GGD meldt dat In de loop van 2020 discussie is ontstaan over de bijdrage van de gemeenten voor jeugdgezondheid adolescenten. Dit gaat over de verdeling van de kosten over de gemeenten. Begin 2020 is de GGD overleg met de gemeenten gestart over een herijking, met als doel een nieuw plan met een zo breed mogelijk draagvlak.
De GGD heeft voor 2021 dezelfde financieringsaanvraag ingediend als voor 2020 (excl. Platform JouwGGD.nl).
Voor de programmabegroting 2022 wacht de GGD de takendiscussie af waarbij zij er vanuit gaat dat de uitkomst hiervan richting geeft aan de invulling en financiering van Jeugdgezondheid adolescenten in 2022. Dit gebeurt in nauw overleg met de gemeenten waarbij ook de financiële gevolgen worden betrokken. De GGD wil in de loop van 2021 een besluit nemen.

Reactie:
De discussie is ontstaan doordat is gebleken dat sinds 2019 vijf gemeenten jaarlijks minder bijdragen dan de acht Achterhoekse gemeenten en de gemeente Brummen. In totaal gaat het om een bedrag van € 27.918 in 2019. De GGD heeft dit tekort bij de andere gemeenten (die wel volledig hebben bijgedragen) niet kenbaar gemaakt. Volgens de GGD is er ook voor 2020 door genoemde vijf gemeenten minder bijgedragen. De GGD stelt nu voor om voor 2021 dezelfde financieringsaanvraag als voor 2020 te doen. Dit betekent dat het risico van een jaarlijks tekort, voor het opeenvolgende derde jaar, blijft bestaan.
Daarnaast heeft Winterswijk (bijv. in de beschikking voor 2020) en de andere Achterhoekse gemeenten, gevraagd om herijking van de verdeelsleutel omdat de huidige verdeelsleutel niet meer actueel is. Dit is (nog) niet adequaat opgepakt door de GGD.

In het ambtelijk overleg met de andere deelnemende Achterhoekse gemeenten is vorenstaande ook besproken. De Achterhoekse gemeenten hebben aangegeven dat alle deelnemende gemeenten naar evenredigheid moeten bijdragen en dat hierbij tevens herijking van de verdeelsleutel nodig is. Ook is het volgens het AO van belang dat de GGD transparant is over de communicatie hierover met de gemeenten die minder bijdragen.
Er is in het AO Achterhoek nog geen standpunt ingenomen over wat een goede verdeelsleutel zou zijn. Dit zal in 2021 worden besproken. In zijn algemeenheid wordt bij verdeling van kosten in de JGZ uitgegaan van het aantal inwoners per gemeente. Voor de bijdrage voor Adolescenten JGZ ligt het dan ook voor de hand om eveneens deze verdeelsleutel te hanteren.

Voor dit onderdeel stellen wij voor een zienswijze in te dienen.

Financiële aspecten/risico's
Als de discussie rond de Jeugdgezondheidszorg Adolescenten niet wordt opgelost dan draagt niet iedere gemeente naar evenredigheid bij. In 2019 was het tekort € 27.918 en zonder herijking ontstaat het risico dat een soortgelijk tekort in 2020 is ontstaan en ook voor 2021 blijft bestaan.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
De uitgangspunten voor de begroting 2022 zijn opgesteld in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet publieke gezondheid.

Aspecten van duurzaamheid
-

Communicatie/betrokkenenparagraaf
-

Vervolgprocedure/evaluatie
De raad besluit op 25 februari over de zienswijze. De zienswijzen van alle gemeenten worden meegenomen bij het opstellen van de concept programmabegroting 2022, die vervolgens op de agenda komt van het AB van 8 april 2021. Daarna worden de raden van 13 april tot 8 juni 2021 in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op de concept programmabegroting 2022. Het AB stelt de programmabegroting 2022 op 8 juli 2021 vast.

Winterswijk, 19 januari 2021
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris, de burgemeester,

G.W. Goedmakers B.J.J. Bengevoord